

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ
ΙΩΑΝΝΗ Β. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ (1934-2012)

Τη Μεγάλη Τρίτη 10 Απριλίου 2012 απεβίωσε στην Αθήνα ο Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Ιωάννης Β. Αναστασίου.

Ο Ιωάννης Αναστασίου γεννήθηκε το 1934 στην Αθήνα, όπου πραγματοποίησε τις δευτεροβάθμιες σπουδές του. Μετά από επιτυχείς εξετάσεις ενεγράφη και φοίτησε ως κρατικός υπότροφος στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (1953-59). Αφού έλαβε το πτυχίο του (με βαθμό “Λίαν καλώς”) και εκπλήρωσε τη στρατιωτική του θητεία, μετέβη (1961) στο Αμβούργο της Δυτικής Γερμανίας για μεταπτυχιακές σπουδές ως υπότροφος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Deutsche Forschungsgemeinschaft. Στη διάρκεια αυτών των σπουδών παρακολούθησε μαθήματα και φροντιστήρια Κλασικής Φιλολογίας και αρχαίας Φιλοσοφίας, και εκπόνησε διδακτορική διατριβή με τίτλο *Zum Wortfeld ‘Trauer’ in der Sprache Homers*, υπό την εποπτεία του Καθηγητή W. Bühler. Το 1973 αναγορεύτηκε διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Αμβούργου. Κατά την παραμονή του στη Γερμανία εργάστηκε επίσης ως έμμισθος επιστημονικός συνεργάτης στον *Thesaurus Linguae Graecae (Archiv für griechische Lexikographie)* και ιδιαίτερα στη σύνταξη του *Lexikon des frühgriechischen Epos*.

Μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα (1973) εργάστηκε στην “Εκδοτική Αθηνών” (Τμήμα ερευνών της *Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους*) και συνέταξε αρκετά άρθρα για την *Ελληνική Μυθολογία* υπό την επιστημονική καθοδήγηση του Ι. Θ. Κακριδή. Από το 1975 ως το 1987, έτος διορισμού του ως Αναπληρωτή Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, εργάστηκε στο “Κέντρο Εκδόσεως Έργων Ελλήνων Συγγραφέων” της Ακαδημίας Αθηνών.

Από το 1987 ως την αυτοδίκαιη αποχώρησή του (31-08-2001) υπηρέτησε ευδοκίμως στον Τομέα Κλασικής Φιλολογίας του Παν/μίου Ιωαννίνων, αρχικά στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή (1987-1997) και στη συνέχεια (1997-2001) στη βαθμίδα του Καθηγητή, προσφέροντας πλούσιο διδακτικό και διοικητικό έργο. Το δι-

οικητικό έργο ασκήθηκε από τις θέσεις του Διευθυντή του Τομέα Κλασικής Φιλολογίας, του εκπροσώπου των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Φιλολογίας στη Σύγκλητο και του Προέδρου του Τμήματος Φιλολογίας. Τέλος, με εισήγηση του Τομέα Κλασικής Φιλολογίας και ομόφωνη απόφαση του Τμήματος Φιλολογίας τού απονεμήθηκε από τον Σύγκλητο του Παν/μίου Ιωαννίνων ο τίτλος του Ομότιμου Καθηγητή (2002).

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εκδηλώθηκαν στους χώρους της λεξικογραφίας (δημοσ. υπ' αριθμ. 1 και 2), της επικής-ομηρικής ποίησης και του ομηρικού κόσμου (δημοσ. υπ' αριθμ. 5, 9, 11-18 και 20-22), του Ησίοδου (δημοσ. υπ' αριθμ. 19), του αρχαίου ρητορικού λόγου (δημοσ. υπ' αριθμ. 6-8) και της μυθολογίας (δημοσ. υπ' αριθμ. 2, 3 και 10).

Ακολουθεί κατάλογος των δημοσιευμάτων του αείμνηστου Ι. Αναστασίου που μπορέσαμε να εντοπίσουμε.

Βιβλία

1. *Zum Wortfeld Trauer in der Sprache Homers*, διδ. διατρ., Αμβούργο 1973, σσ. XII + 225.

Άρθρα

2. Τριάντα έξι (36) λήμματα στο *Lexikon des frügrriechischen Epos: άνεω, άνόλεθρος, άνουσος, άντιπέραιος, Άντρών, Αζίων, άπάλαμνος, άπατάω, άπάτη, Απάτη, άπατήλιος, άπατηλός, άπαφίσκω, άπήνη, άργεννός, άργύρεος, άργυρότοξος, άρειος, άρείων, άρειδίκετος, Άρκάδες, Άρκαδίη, Άρκάδιος, Άρκάς, άρμα, άρνειός, άροτήρ, άροτος, άροτρον, άρόω, άρρατος, άρρηκτος, άρσην, άρχω, άσπουδί*. Τα λήμματα , *άροτήρ, άροτος, άροτρον, άρόω, άρρατος, άρρηκτος, άρσην, άρχω, άσπουδί* δημοσιεύτηκαν μετά από τελική επιμέλεια του Β. Mader, γιατί στο μεταξύ ο Ι. Αναστασίου είχε φύγει από το Αμβούργο.

3. Σειρά λημμάτων στην *Ελληνική Μυθολογία* (γενική εποπτεία: Ι. Θ. Κακριδής), τόμ. 3 (“Εκδοτική Αθηνών”), Αθήνα 1986, σσ. 15-23 (“Κέκροψ”, “Κραναός, Αμφικτύων, Εριχθόνιος”)· 27-28 (“Ίκάριος και Ηριγόνη”)· 28-36 (“Ερεχθέας”, “Κέφαλος και Πρόκνη”)· 37-41 (“Δαίδαλος”, “Αιγέας”)· 69-74 (“Κάδμος”)· 78-82 (“Αμφίων και Ζή-

θος”)· 84-95 (“Λάβδακος, Λάιος”)· 102-103 (“Τροφώνιος και Αγαμήδης”).

4. “Ηρακλής”, *Ελληνική Μυθολογία*, τόμ. 4 (“Εκδοτική Αθηνών”), Αθήνα 1986, σσ. 14-125.

5. “Η λειτουργικότητα των μορφών εξουσίας στα Ομηρικά έπη”, *Αρχαιογνωσία* 2 (1981) σσ. 133-157.

6. “Η λειτουργία της επικοινωνίας στο δικανικό λόγο”, *Αρετής μνήμη. Αφιέρωμα εις μνήμην Κ. Ι. Βουρβέρη*, Αθήνα 1983, σσ. 173-189.

7. “Η πιθανολόγηση ως μέθοδος απόδειξης στον Γοργία”, *Δευκαλίων* 36 (1981· έτος κυκλοφ. 1983) σσ. 339-354· και σε γερμανική μετάφραση στο ίδιο περιοδ. σσ. 353-371.

8. “Για μια σύγχρονη προσέγγιση του αρχαίου ρητορικού λόγου στη Μέση Εκπαίδευση”, *Σεμινάριο* 4 (Αύγουστος 1984) σσ. 119-133.

9. “Η Φαιακία και τα στοιχεία της δομικής λειτουργίας της στην Οδύσσεια”, *Φιλολογος* 43 (1986) σσ. 67-86.

10. “Μυθοπλασία και κοινωνική ιδεολογία. Το παράδειγμα με το μύθο του Ηρακλή”, Α΄ δημοσίευση: *Ο Πολίτης* 74 (1986) σσ. 49-55.

11. “Ο αφηγηματικός χαρακτήρας των λόγων στην Οδύσσεια”, *Σπονδές στον Όμηρο, Πρακτικά ΣΤ΄ Διεθνούς Συνεδρίου για την Οδύσσεια (Ιθάκη, 2-5 Σεπτεμβρίου 1990)*, Ιθάκη 1993, σσ. 41-56.

12. “Οι συνελεύσεις των θεών στις ραψωδίες α και ε και η δομή της Οδύσσειας”, *Τα Εκπαιδευτικά* 25-26 (1992) σσ. 22-32.

13. “Τυπολογία και αφηγηματική λειτουργία του “διπλού” στο ομηρικό έπος”, *Δωδώνη: Φιλολογία* 22 (1993) σσ. 31-48.

14. “Οι αριστείες ως δομικό και αφηγηματικό στοιχείο στο έπος, *Ευχήν Όδυσσεΐ. Πρακτικά Ζ΄ Συνεδρίου για την Οδύσσεια (Ιθάκη, 3-8 Σεπτεμβρίου 1993)*, Ιθάκη 1995, σσ. 25-39.

15. “Η διαλεκτική των αναγνωρισμών του Οδυσσέα”, *Δωδώνη: Φιλολογία* 23 (1994) σσ. 232-247.

16. “Η τυπολογία του ηρωϊκού στο αρχαιοελληνικό έπος και τα νεοελληνικά του παράλληλα”, *Δωδώνη: Φιλολογία* 24 (1995) σσ. 141-159.

17. “Η μορφή του Διομήδη στην *Ιλιάδα*”, *Μορφές της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας. Ίδρυμα Κωνσταντίνου Κατσάρη*, Ιωάννινα 1995, σσ. 103-114.

18. “Προβλήματα διαδοχής στο βασίλειο της Ιθάκης”, *Φιλολογική* 53 (1995) σσ. 6-12.

19. “Ο μύθος των γενών και η διαδοχή των θεών στον Ησίοδο. Μεθοδολογικά προβλήματα”, in I.-Θ. Α. Παπαδημητρίου (επιμ.), *Πρακτικά του Α΄ Πανελληνίου και Διεθνούς Συνεδρίου της Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, 23-26 Σεπτεμβρίου 1994* (“Ελληνική Ανθρωπιστική Εταιρεία. Διεθνές Κέντρον Ανθρωπιστικών Ερευνών, Μελέτες και Έρευνες” 38), Αθήνα 1997, σσ. 63-74.

20. “Υπέρβαση του σχεδίου του έπους και επαναστροφή”, *Πρακτικά Η΄ Διεθνούς Συνεδρίου για την Οδύσσεια, Ιθάκη, 1-5 Σεπτεμβρίου 1996*, Ιθάκη 1998, σσ. 383-396.

21. “Τυπολογία και λειτουργία των συνελεύσεων στο έπος”, *Πρακτικά του Θ΄ Συνεδρίου για την Οδύσσεια, Ιθάκη 2-7 Σεπτεμβρίου 2000*, Ιθάκη 2001, σσ. 43-55.

Διδακτικό βιβλίο

22. *Ομήρου Ιλιάδα για την Α΄ Γυμνασίου* (σε συνεργασία με τον Ι. Πανούση και τη Ρένα Ζαμάρου) (ΟΕΔΒ), 2001.

Μετάφραση

23. H.-G. Nesselrath, *Εισαγωγή στην Αρχαιογνωσία, Τόμ. Α΄: Αρχαία Ελλάδα* (μετάφρ. από τη γερμαν. έκδοση, Göttingen 1997: I. Αναστασίου, I. Βάσσης, Σ. Κοτζάμπαση, Θ. Κουρεμένος, Π. Κυριάκου· επιμ.: Δ. Ι. Ιακώβ – Α. Ρεγκάκος), Αθήνα 2001.

Βιβλιοκρισίες

Στο περιοδικό *Αρχαιογνωσία* (1, σσ. 192-195) δημοσίευσε τρεις βιβλιοκρισίες για τρία γερμανικά βιβλία σχετικά με την αρχαία Ρητορική (J. Martin, W. Eisenhut, G. Ueding)· και στο περιοδικό *Ουτοπία* (20, 1996, σσ. 103-112) παρουσίασε τρεις μεταφράσεις του Παναγή Λεκατσά (Αριστοτέλους *Πολιτικά*. Ανωνύμου, *Περί ὕψους*. Δημητρίου *Περί ὕψους*) με σχόλια στη σειρά: “Ι. Ζαχαρόπουλος”.

Κατάλοιπα – Ανολοκλήρωτη έρευνα

1. Προβλήματα αφηγηματικής στο ηρωικό έπος.
2. Αποδεικτική στον Αντιφώντα και οι σοφιστικές επιδράσεις.